

(oder auch wie oben): अक्रतृषोऽसौ वृषुनानि पूर्वार्थो RV. 1,92, 2. 5,80, 6.

पूर्वदक्षिण (पूर्व + दक्षिण) adj. südöstlich VJUP. 191. KĀTJ. ÇR. 3,7, 2. 8,5, 15, 17, 1, 15. 10, 4. MĀRK. P. 58, 19. fg.

पूर्वदाविक adj. von पूर्वदेविका P. 7, 3, 1, Sch.

पूर्वदिकपति (पूर्व - दिग् + पति) m. der Herr des Ostens, Bein. Indra's H. 173. HALĀJ. 1, 53.

पूर्वदिगीश (पूर्व - दिग् + ईश) m. dass. H. 173, Sch.

पूर्वदिन (पूर्व + दिन) n. Vormittag: पूर्वापरदिने Verz. d. Oxf. H. 10, b, N. 5.

पूर्वदिष्ट (पूर्व + दिष्ट) adj. durch vorangegangene Handlungen bestimmt; n. der Ausspruch des Schicksals: देवैर्मर्त्याय यत्प्राक्तं पूर्वदिष्टं हि तस्य तत् BṛĀG. P. 6, 17, 17.

पूर्वदेव (पूर्व + देव) m. 1) ein Urgott: नरनारायणावृषी MBh. 3, 192, 1. — 2) ein Asura AK. 1, 1, 4, 7. H. 238. HALĀJ. 1, 5.

पूर्वदेवता (पूर्व + देव) f. eine Urgottheit: पितरः M. 3, 192.

पूर्वदेविका (पूर्व + देव) f. N. pr. eines Grāma der östlichen Völker P. 7, 3, 1, Sch.

पूर्वदेश (पूर्व + देश) m. das östliche Land, = वर्तन TRIK. 2, 1, 12. ०दे-शाधिपा नृपाः MBh. 2, 1856. चैत्रो मैत्रातृपूर्वदेशे im Osten von (?) P. 2, 3, 29, Sch.

पूर्वदेह (पूर्व + देह) ein früherer Leib, eine frühere Geburt, ein früheres Dasein: पूर्वदेहे अकारायं बलेस्त्रिभुवनं हरिः HARIV. 9153. 9263.

पूर्वदेहिक (von पूर्वदेह) adj. was man in einem frühern Dasein vollbracht hat: भजते ०कम् MBh. 12, 12151. — Vgl. पौर्वदेहिक.

पूर्वनगरी (पूर्व + नगर) f. N. pr. नद्यादि zu P. 4, 2, 97. — Vgl. पौर्वनगरेय.

पूर्वनडक (पूर्व + नड) n. ein oberer Röhrenknochen: सक्थि ० KĀTJ. ÇR. 6, 7, 6. 7.

पूर्वनिवासानुस्मृति (पूर्व - नि + स्मृति) f. die Erinnerung an die frühere Wohnung, d. i. an das frühere Dasein, eine der zehn Kräfte eines Buddha BURN. in Lot. de la b. I. 793. 821.

पूर्वपक्ष (पूर्व + पक्ष) m. gaṇa गङ्गादि zu P. 4, 2, 138. 1) Vordertheil, Vorderseite TBh. 3, 10, 4, 1. — 2) die erste Hälfte eines Monats, die Zeit des zunehmenden Mondes TS. 3, 4, 9, 6. AIT. Br. 4, 25. ÇAT. Br. 6, 7, 4, 7. 8, 4, 3, 11. LĀTJ. 4, 8, 18. 8, 1, 4. 9, 8, 4. Nir. 5, 11. 11, 5. 6. M. 3, 278. — 3) die erste Hälfte eines Jahres KĀTJ. ÇR. 13, 2, 13. 24, 4, 35. — 4) eine aufgestellte Behauptung, vorgefasste Ansicht TRIK. 1, 1, 15. अतिपूर्वपक्षः प्र-सन्नः पूर्वपक्षः SUÇR. 2, 559, 5. Verz. d. B. H. 201, a, 8. ÇĀME. zu BṚH. ÂR. UP. S. 247. Einl. zu ĠAIM. 1, 1. MĀRK. P. 1, 3. COLEBR. Misc. Ess. I, 301. MÜLLER, SL. 73. 96. — 5) Klage vor Gericht (nach einer brieflichen Mittheilung STENZLER's) JĀCĒ. 2, 17. VISHNU'S DHARMAÇ. 8, 11. NĀRADA'S DHARMAÇ. 8, a der Berl. Hdschr. (nach STENZLER).

पूर्वपक्षिन् (von पूर्वपक्ष) adj. der eine Behauptung aufstellt KUMĀRILA bei MÜLLER, SL. 96.

पूर्वपक्षीय (wie eben) adj. auf der Vorderseite gelegen u. s. w. gaṇa गङ्गादि zu P. 4, 2, 138.

पूर्वपञ्चाल m. pl. die östlichen Pañkāla P. 6, 2, 103, Sch.

पूर्वपद (पूर्व + पद) n. das vordere Glied eines Compositums RV. PĀT. 1, 13. 22. VS. PĀT. 5, 28. AV. PĀT. 3, 76. 4, 75. P. 6, 2, 1. 1, 1, 23. VĀRTT.

3. SIDDH. K. zu P. 6, 3, 34. — Vgl. पौर्वपदिक.

पूर्वपदिक (von पूर्वपद) adj. = पूर्वपदमधीति वेद वा P. 4, 2, 60. VĀRTT. 8, Sch.

पूर्वपद्य (wie eben) adj. zum vordern Glied eines Compositums gehörend RV. PĀT. 1, 20. 4, 18. 37. 5, 16. 13, 11.

पूर्वपर्वत (पूर्व + पर्व) m. der östliche Berg (hinter dem die Sonne aufgehen soll) AK. 2, 3, 2.

पूर्वपश्चान्मुख (पूर्व - पश्चात् + मुख) adj. (f. ई) nach Osten und nach Westen fließend: सरिद्धः R. GORR. 2, 12, 6.

पूर्वपा (पूर्व + पा) adj. zuerst —, vor Andern trinkend RV. 4, 46. 1. 8, 1, 26.

पूर्वपाञ्चालक (von पूर्वपञ्चाल) adj. zu den östlichen Pañkāla gehörend P. 6, 2, 105, Sch. 7, 3, 13, Sch. 4, 1, 72, VĀRTT. 11, Sch. — Vgl. पौर्वपाञ्चालक.

पूर्वपाठलिपुत्रक adj. von पूर्व - पाठलिपुत्र P. 7, 3, 14, Sch.

पूर्वपाणिनीय (पूर्व + पाणि) m. pl. die im Osten wohnenden Schüler des Pāṇini P. 6, 2, 104, Sch. पूर्वपाणिनीये शास्त्रम् wohl das Lehrbuch der im Osten wohnenden Schüler des P. ebend.

पूर्वपाद (पूर्व + पाद) m. Vorderfuss KĀTJ. ÇR. 4, 9, 14. ÇĀME. ÇR. 15, 13, 14.

पूर्वपान (पूर्व + 1. पान) n. = पूर्वपीति NIR. 10, 37.

पूर्वपाय्य (पूर्व + 1. पाय्य) n. = पूर्वपीति RV. 8, 34, 5.

पूर्वपालिन् (पूर्व + पा) m. N. pr. eines Fürsten MBh. 3, 80.

पूर्वपितामह (पूर्व + पि) m. Aeltervater, Vorahn MBh. 1, 872. 4, 1. KATHĀS. 21, 20.

पूर्वपीति (पूर्व + 1. पी) f. Vortritt im Trinken NIR. 10, 37. RV. 1, 19, 9. 134, 1. 135, 1. 8, 3, 7. 10, 112, 1.

पूर्वपुरुष (पूर्व + पुरुष) m. der Urgeist, Bein. Brahman's HARIV. 2385.

पूर्वपूर्व (पूर्व + पूर्व) 1) adj. der je frühere, — vorangehende: पूर्वपूर्वो विशिष्यते MBh. 13, 2559. superl.: पूर्वपूर्वतमाभावे 1, 4674. — 2) m. pl. die Urahnen MBh. 3, 12408.

पूर्वपेय (पूर्व + पेय) n. = पूर्वपीति RV. 1, 135, 4. 7, 92, 1. AIT. Br. 3, 37. Vortritt überh.: सा नो भूमिः पूर्वपेये दधातु AV. 12, 1, 3.

पूर्वप्रज्ञा (पूर्व + प्रज्ञा) f. Wissen des Vorangegangenen, Gedächtniss ÇAT. Br. 14, 7, 3, 3.

पूर्वप्रयोग (पूर्व + प्रयोग) m. Titel einer Schrift MACK. Coll. I, 10.

पूर्वफल्गुनी (पूर्व + फल्गु) f. N. des 11ten Nakshatra UGĀVAL. zu UNĀDIS. 3, 56. VJUP. 84. VP. 226, N. 21. ०भव Bein. Bṛhaspati's ÇĀBDAM. im ÇKDr. — Vgl. फल्गुनी, फाल्गुनी.

पूर्वभद्रपदा f. pl. = पूर्वभाद्रपदा H. 113. VJUP. 84. ०पद m. ÇKDr. COLEBR. Misc. Ess. I, 201.

पूर्वभाग (पूर्व + भाग) m. Vordertheil H. 602. Obertheil (Gegens. अर्धो-भाग) SUÇR. 1, 208, 7. दिन० der Vormittag, der Morgen RAGH. 7, 57.

पूर्वभाज् (पूर्व + भाज्) adj. der den ersten Antheil erhält, bevorzugt; vorzüglich RV. 4, 50, 7. प्र शंसति कवयः पूर्वभाजः 5, 77, 1. रयि 7, 93, 4.

पूर्वभाद्रपदा (पूर्व + भाद्र) f. N. des 25ten Nakshatra H. 113, v. l. ०योगे MBh. 13, 3282. VP. 226, N. 21. ०पद COLEBR. Misc. Ess. II, 343.

पूर्वभाव (पूर्व + भाव) m. 1) das Frühergewesensein, vorhergehende Existenz KAP. 1, 41. BAIŚĀP. 18. — 2) in der Rhetorik die Entdeckung